

Uunga siunnersuut: illulortiternernut aningaasalersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaata allangortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx af xx. xxx 2020 (Nutaanik inissialiornissamut taarsigassarsiarititat taamaallaat inunnut taarsigassarsiaritinneqartassapput aammalu inissiamut ataatsimut taamaallaat taarsigassarsisinnaallutik)

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalakkersuisumit siunnersuutigineqartoq

Pillugu

Sanaartornermut ataatsimiititaliap

ILASSUTITUT ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaanneerreqarnerani tunniunneqartoq

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq, Erik Jensen Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Nikkulaat Jeremiassen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Pele Broberg, Partii Naleraq

UKA2020-mi ulloq 7. oktober 2020 siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

1. Siunnersuutip siunertaa imarisaalu

Illulortiternernut aningaasalersuisarneq pillugu inatsisip allangortinneqarnissaanik siunnersuuteqarnermi uani ilaatigut inatsisitigut pisinnaatitaasumut pisussaatitaasumullu siunnersuutigineqarpoq pisortat taarsigassarsiarititaannit nutaanik inissialiorneq taamaallaat inunnut ataasiakkaanut tunniunneqarsinnaasut. Inuk pisortanit taarsigassarsiffigineqarsimasoq taamaallaat ataatsimik nutaamik inissialiorsinnaalerpoq. Innuttaasut pisortat taarsigassarsiarititaannik taarsigassarsiaqareersut, aammaarlutik taarsigassarseqqinneqarsinnaanngillat, imaluunniit pisortanit taarsigassarsilluni inissialiaareersumik nutaanik inissialiornissamut pisortanit taarsigassarsiffiusimasunik tigusisinnaassanngillat.

Siunnersuutittaaq sanaartortunut namminersortunut allannguuteqarfiussaaq taakkua, suli nutaanik inissialiornissamut taarsigassarsinissamik akuersissuteqarfigineqarsinnaajumaarmata.

Atuilernissamut akuersissuteqartoqarnerata kingorna kingusinnerpaamik qaammatinit 6-nillit qaangiutsinnagit inissiat nutaat inunntun tunineqareersimanissaat piumasaqaataavoq. Qaammatit 6-illit kingorna inissiat tunineqarsimangippata taarsigassarsisitsinissamut neriorsuut atorunnaassaaq. Tamatuma saniatigut piginnittup nikinnerannut tunngassutillit allanngortinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuut ulloq 1. januar 2021 atuutilersinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuutikkut qulakkeerneqarnissaa siunertarineqarpoq, pisortanit taarsigassarsisussat kisimik tassaassasut inuit inissialiormut, inissianik iluarsartuussinermut, allilerinermut pitsanngorsaaneermullu, pisortat taarsigassarsiarititaat sanatitsisut namminersortut inissianik attartortitsinissaq siunertaralugu sanaartortunut tuttannginnissaat anguneqarniarneqarluni. Sanatitsisut namminersortut atuilernissamut akuersissutip tunniunneqarnerata kingorna qaammatinit 6-nillit qaangiutsinnagit illuliat inummut tunisinnaagunikkit pisortanik taarsigassarsillutik inissialiorsinnaanissaat qulakkiissallugu aamma siunnersuummi siunertarineqarpoq.

2. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuummut tusarniaassutinik akissutini nalinginnaasumik oqaaseqaatit tamakkerlugit issuarneqanngillat, taamaallaalli tusarniaassutinik akissutinit imaqarnilortoqarsimalluni.

Paasissutissat atuartunut pingaaruteqarsinnaasut inatsimmi matumani mininneqarsimasut ataatsimiititaliamit Naalakkersuisunut erseqqissaatigineqassaaq.

Tusarniaaffigineqartut akissuteqarnerminni siunertarineqanngikkaluartumik inissaaleqisut amerlinerannik, illorsualiortut ikilinerannik kommunillu allaffissornikkut suliaminnik nammakkeqarnerannik kinguneqarsinnaanera oqaatigineqarsimammat ataatsimiititaliap paasivaa. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnerani taakkua immikkoortoq 5-mimi ataatsimiititaliamit suliarineqarput.

3. Sassartitsinerit

Ataatsimiititaliamit kattuffiit, suliffeqarfiit peqatigiiffiillu uku aallartitat tulliuttut sassartinneqarput:

- Sulisitsisut
- Inu:it Bolig A/S-imiit, Martin Gjødvad

Siuliini sassartitanit taaneqartunit tikkuarneqarpoq inatsit pingaarutilinnik unamminartoqarsinnaammat, pingaartumik namminneq, ilaasortatik inuiaqatigiillu sunnerneqarumaartut. Sanatitsisut ikilinnissaannik, ungasinnerusoq isigalugu inissaaleqisoqarnerulernera, akileraarutitigut isertitat ikilineri inissiallu akiisa qaffannerinik kinguneqaratarsinnaaneranik naatsorsuuteqartoqarluni. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnerani taakkua immikkoortoq 5-mimi suliarineqarput.

4. Apeqqutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnermini Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermut Naalakkersuisoq apeqqutinik arlalinnik akissuteqarnissaanik qinnuigaa. Ataatsimiititaliap apeqqutai Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermut Naalakkersuisup akissutai isumaliutissiisummut ilanngussatut ilanngunneqarput.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnermini Naalakkersuisup akissutaa ilannguppaa.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnera

Siunnersuut siullermeerneqarnerani assigiinngitsumik isummerfigineqartoq siunnersuullu apeqqutinik arlalinnik pilersitsisoq ataatsimiititaliap maluginiarppaa.

Innuttaasut imminnut inissiamik pilersorsinnaanissaannik periarfissaat inatsimmi atuuttumi qulakkeerneqarsimasoq ataatsimiititaliap isumaqarpoq. Iluanaarniartoqarnissaa pinngitsoorniarlugu pisortallu inissialiornissamut aningaasaatai atornerlunneqannginnissaannik Naalakkersuisunit siunertarineqarmat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq, siunnersuulli aamma pitsaasumik inerneqarsinnaavoq.

Sanatitsisut namminersortut aningaasaliisartullu pisortat aningaasaataat atornerlullugit inissialiorsinnaanissaat aningaasalersueqataanissamut taarsigassarsillutilluunniit inissianik attartortitsinissaq siunertaralugu inissianik pissarsisinnaannginnissaannik Naalakkersuisut siunertaqarnerat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarput. Tamanna ataatsimiititaliamit siunertamut tulluutinngitsiq isumaqarfigineqarpoq.

5.1 Inissaaleqineq pilersuinerlu

Ataatsimiititaliap maluginiarpaattaaq, tusarniaaffigineqartut arlallit erseqqissaassutigimmassuk, tassanngaannartumik inatsimmik allannguinnissap malitsigisinnaammagu pingaartumik Nuummi inissaaleqisut amerlinissaat. Akileraartarnermut Atugarissaarnissamullu Isumalioqatigiisitap 2011-mi marsimi isumaliutissiisutaanittaaq aamma erseqqissarneqartoq takuneqarsinnaavoq, utaqqisut nalunaarsorsimaffianni allaqqasut inissiamut nalinginnaasumik ukiuni 7,5-ini utaqqisuni utaqqisutut nalunaarsoqqammata¹. Inissaaleqineq aamma

Inuit Pisinaatitaaffiinut Institutip nalunaarusiaani taaneqarpoq ”Ineqarnissamik Pisinnaatitaaffik – Kalallit Nunaanni killiffik”, tassani allaqqavoq:

*”Sivisuumik utaqqisarneq pingaartumik innuttaasunut, namminersorluni niuerfimmi inissamik tulluurtumik nassaarnissamut annikinnerpaanik periarfissalinnut eqquisarpoq”.*²

¹ Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap inassutaasa eqikkarneri, 2011, q. 170

² Inuit Pisinaatitaaffiinut Institutit: Ineqarnissamut Pisinnaatitaaffik – Kalallit nunaanni killiffik 2020, 2020, qupp. 15)

Ataatsimiititaliap paasivaa, Nuummut nutsertut amerliartornissaat naatsorsuutigineqarmat, akerlianik inissaaleqineq annertusiartornissaa naatsorsuutigineqarluni. Amerlanerusut imminnut inissiamik pilersornissartik qinerpassuk, inissiat pisortat attartortittagai attartorneqariaannangorneri amerlissammata ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tamanna innuttaasunut imminnut inissiamik pilersorsinnaangitsunut pitsaaqutaassaaq.

Nuummiinnaq inissaaleqisoqanngimmat Kalallit Nunaannili tamarmi ajornartorsiutaasoq Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Uanili inatsisissatut siunnersuummi pingaaruteqarpoq erseqqissassallugu, 2018-mi inissianik aningaasalersuinermit inatsit malillugu kommuninut aningaasaliissutigineqartunit inissianit 58-nit 42-t Sermersuumi sananeqarsimmamata, 2019-milu 227-nit 179-iusimallutik. Sanaartornerup annertunerpaartaa Kommuneqarfik Sermersuumi Nuummi ingerlanneqarmat naatsorsuutigineqarsinnaavoq, tamanna tusarniaassutini akissutinit allassimavoq ukiunimi kingullerni Nuup avataani suliaqartoqarsimangitsoq tusarniaassutinit akissutaasunit takuneqarsinnaammat.

Sulisitsisut (GE) aamma Inu:it Bolig A/S-imik piginnittumit, Martin Gjødvadimit sanatitsisut namminersortut atuilernissamut akuersissuteqartoqarneraniit qaammatinit 6-nillit inissialiminnik tunisereersimanissaat, inissiarsualiornerit malunnartumik appariassapput erseqqissarneqarpoq. Tamanna tunngavigalugu ataatsimiititaliap paasivaa, siunnersuutip kingunissai innuttaasunut soorlu aamma sanaartortunut kingunissai imaannaangitsut. Sulisitsisut aamma Inu:it Bolig A/S-imillu piginnittoq, Martin Gjødvad sassartinneqarnerminni oqaatigaat taarsigassarsititsinissamut neriorsuutip atorunnaarneratigut inissianik tuniuminaatsitaqaleriaannaanertik pissutigalugu sanatitsisut namminersortut suliniutinik annertuunik sanaartunnginnissaq qinertalerumaaraat. Sanatitsisut namminersortut inissialiornissap aarlerinarnerulernissaanik peqquteqartinneqarpoq.

Naalackersuisut inatsisissatut siunnersuutaat ataatsimut isigineqassammat ataatsimiititaliamit paasineqarpoq. Taamaalilluni sanaartortunut namminersortunut tunisinissamik killigitinneqartut qaammatit 6-nillit kisimik pineqanngillat. Aamma erseqqissaassutigineqarpoq, innuttaasut suli amerlanerit imminnut inissiamik pilersorsinnaanissaat inatsimmit siunertarineqarmat, taamaammallu innuttaasoq ataaseq pisortanit taarsigassarsiffigineqarsimasoq ataasiaannarluni inissialiornissamut taarsigassarsisarnissaa pisariaqartoq.

5.2 Pisortanit taarsigassarsilluni illuliat tunineqarnissaanut piffissarititaasoq

Tusarniaaffigineqartut arlallit oqaatigaat, siunnersuut sanatitsisut namminersortut qaammatinit 6-nillit kingorna atuilernissamut akuersissut tunniunneqarnerata tunisereersimanissaanik piunasaqaat, Nuummi sanaartortuerunneranik imaluunniit tunuarsimaartoqalerneranik kinguneqarsinnaammat. Ataatsimiititaliamit ernumassutaasoq tamanna paasisinnaavaa

oqaatigissavaali, siornatigut inissarsuit sanaartorneqartut tunineqapallattarmata³. Inissarsuarni inissiat tunineqapallattarneri, Nuummi inissiarserusuttorpasuit inissaaleqisoqarneranik peqquteqartoq ataatsimiititaliaq paasivaa. Innuttaasut imminnut inissaminnik pilersorsinnaanissaannut inissianik sanaartortuortoqarnissaa taamaammat ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq.

Inissialiornermut taarsersuinissamik piunasaqaatit, iluarsaaneq, allilerineq inissianillu pitsanngorsaaneq, § 10 imm. 2 Inatsisartut inatsisaat nr. 39 23. november 2017-meersoq inissianik aningaasalersuineq⁴, pitsaasuummat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Taamaammat nalilersorneqarsinnaavoq taarsigassarsititsinissamut neriorsuut atorunnaarsinnissaa siunertamut tulluuttuunnginnersoq, sanatitsisoq namminersortup inissiap sananeqarneraniit, qaammatinit 6-nillit qaangiutsinnagit, inissianik inuttaasunut taarsigassarsititsinissamut neriorsuuteqanngitsunik pisinissaq orniginannginnerunissaa naatsorsuutigineqarsinnaammat, inissiaq iluanaarnarnerusumik tunineqarsinnaanngippat.

Taamaattoq sassartitsineri Martin Gjødvad, Inu:it Bolig A/S-imik piginnittup inatsisissatut siunnersuut akuerineqassagaluarpat quleriinnik inissialiornermi banakimit imaluunniit realkredit aqutugalugu taarsigassarniartarneq ajornartorsiutaalersinnaasoq ataatsimiititaliap maluginiarpa.

Sanaartortitsisut namminersortut bankinut imaluunniit realkredit aqutugalugu taarsigassarsiniarnissamut periarfissaqaraluartut quleriinnik inissianik pisiniarneq akisunerulerneranik inissianillu tuniniaaneq tuniniaasunut ajornarnerulernissaanik kinguneqassasoq ataatsimiititaliamit paasineqarpoq, inissialiorniarnermimi pisortanit attartugassarsiat pilerigineqartorujussuummata.

Tassunga Ataatsimiititaliap erseqqissaatigissavaa, innuttaasumut ataatsimut inissiamut ataasiinnarmut pisortanit taarsigassarsiaqarluni inissialiornissaq periarfissaammat, inissiaq innuttaasup pisiarisaa, taarsigassarsianit sananeqarsimappat, innuttaasulluunniit nammineq inissialiorniarni. Tassa inissiamut sanaartoreersumut taarsigassarsiniartoqarnissaa periarfissaanngilaq.

Tusarniaanermi Nunatsinni Advokaatit akissuteqaataat, inatsisissatut siunnersuummi § 9-p aamma § 9b-p imminnut naapertuutinnginnerannik ersersitsisoq, siunnersuummik

³ Nuuk Ugeavis: Illunik tuniniaasartut illunik tunisassarsiortorujussuupput, 16. maj 2019

⁴ *Imm. 2.* Taarsigassarsiat atulernissaanut akuersissuummut ulluliussamiit ukiuni 20-ni ernialersorneqarnatillu akilersugassaannngillat, tamatumalu kingorna Nationalbankip erniaritittagai procentinik pingasunik ilallugit erniaqartinneqarlutik amerlaqatigiinnik annertussusilerlugit ukiuni 15-ini akilersugassanngussallutik. Taarsigassarsineri allagartap qanoq iluseqarnissaa suullu piunasaqaataassanersut kommunalbestyrelsimit aalajangersarneqassapput.

suliarinninnermini ataatsimiititaliap maluginiarsimavaa, tamannalu ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarpoq. Apeqqutit akissutillu ilanngussami takuneqarsinnaapput.

Naalackersuisut apeqquteqaatinut akissuteqarnerminni allapput, sanatitsisut namminersortut (inatsisitigut inuttut isigineqarsinnaasut) inissialiamut sanaartorneqarsimasumut taarsigassarsitinneqarnissamut neriorsorneqarsinnaasut. Taarsigassarsialli aatsaat tunniunneqarsinnaapput inissiaq inummut inissiamik nutaamik sanaartornissamut taarsigassarsiaqareersimangitsumut tunineqarsimappat. Taamaallunilu taarsigassarsianik tiguisoq tassaangilaq sanaartortitsisoq namminersortoq, taakkumi taamaallaat inatsisitigut inuttut isigineqarsinnaasumut taamaallaat tunniunneqarsinnaammata. Naalackersuisut akissutaat tusaatissatut ataatsimiititaliamit tiguneqarpoq.

5.3 Nuummi pisortat taarsigassarsiarititaat atorunnaarsikkiartuaarneqartoq

Nuummi 2019 aallarnerfigalugu Inissianik aningaasalersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 39 23. november 2017-meersumi, § 5, imm. 2 malillugu taarsigassarsititsisarneq atorunnarsikkiartuaarneqaleqassaaq. Tamanna pillugu Naalackersuisut oqaaseqaatini allapput inuussutissarsiortunut inatsisissatut siunnersuut aningaasatigut kingunerisassai tassaasut:

”Nuummi nutaanik inissialiornissamut pisortat aningaasalersueqataanerat atorunnaarsikkiartuaarneqarpoq aammalu 1. januar 2027 aallarnerfigalugu atuutilersumik atorunnaartussaalluni.

Ulloq 1. januar 2027 atuutilersumik nutaanik inissialiornermut aningaasalersuineq niuerfimmi atugassarititaasut nalinginnaasut tunngavigalugit pialertussaassaaq. Naliliisoqarpoq Nuummi pisortat aningaasalersueqataasarnernannik atorunnaarsitsiartuaarneq, Nuummi nutaanik inissialiornissamut pisortanit taarsigassarsilluni inissialiaareersunik ujartuinerup attanneqaannarnissaanut iluaqutaassasoq.”

Tamatumunnga ataatsimiititaliap maluginiarpa, Kommuneqarfik Sermersooq aamma Sulisitsisut oqaatigimmassuk, aalajangersagaq taanna siunnersuut pisariaqanngitsoq, Nuummi taarsigassarsititsisarneq nammineq ingerlasussatut atorunnaarsikkiartuaarneqartussaammat. Sulisitsisut peqatigitillugu ilannguppaat, inatsit 2023-2024-llu kingorna sunniutaarussimassasoq, pisortat sanaartugassat ingerlanneqarnerannut taarsigassaqaarneq aalajangiisuujunnaareersimassammat.

Inatsisissatut siunnersuut sanatitsisut namminersortut kisimik inissialiornissamut taarsigassarsinissamut neriorsuuteqarfigineqarnissaat kisimi pineqanngitsoq Ataatsimiititaliap paasivaa. Naalackersuisut inatsisissatut siunnersuummi allannguutissatut siunnersuutitut tunngatillugu siunnersuut aningaasatigut kingunissai pillugit oqaaseqarnermi ersarluttutut isigineqartariaqarmata ataatsimiititaliilli erseqqissaassutigissavaa.

Nuummi inissialiorniartunut taarsigassarsititsinissamut neriorsuutip atorunnaarsikkiartuaarneqarnerata sunniutissai pillugit siunissami taarsigassarsiniarsinnaanermik periarfissaajunnaarsinnaaneranut, Naalakkersuisut allaaserinninnerattulli sanatitsisut piareersartariaqartut, Nuummi pisortanik taarsigassarsilluni inissialiat piumaneqarnerannut peqqutaataapput.

Malittarisassat taakkua Nuummi inissialiorusullutik kissaateqartunut aamma atuupput. Innuttaasut pisortat taarsigassarsisitsisarnerata atorunnaavinnissaa sioqqullugu innuttaasut imminnut inissialiornissaannik kajumilernerannut ilapittuutaajumaarpoq.

5.4 Pitsaaqutit ajoqutillu eqikkarlugit

Pisortanut, inuussutissarsiutilinnut innuttaasunullu inatsisissatut allannguut siunnersuutigineqartup pitsaaqutigisinnaasai ajoqutigisinnaasaalu ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnermini makku inerniliuppai.

Inatsimmut allannguutissap pisortanut, inuussutissarsiortunut aamma innuttaasunut pitsaaqutai ajoqutaalu

	Pitsaaqutit	Ajoqutit
Pisortat	<ul style="list-style-type: none"> Sanatitsisut namminersortut attartortitsinissartik siunertaralugu pisortat taarsigassarsiarititaat atorlugit inissialiornepup unitsinneqarnissaa Inuk inatsisitigut pisinnaatitaasoq kisimik taarsigassarsisinnaangussaaq 	<ul style="list-style-type: none"> Akilerarutitigut isertitat ikilineri Nuummi inissaaleqisut amerlinerat Sanaartornerup iluani suliaassakinnerulernissaaq naatsosuutigineqarpoq Inissianut utaqqisutut nalunaarsorsimasut amerlissapput Allaffissornikkut aningaasartuutit qaffannissaat naatsorsuutigineqarpoq
Inuussutissarsiortut	Inissialiornermi pisortanit taarsigassarsisoqarsinnaaneranit suli periarfissaqassaaq taamaattoq atuilernissamut akuersissutip nalunaarutigineqarneraniit qaammatinit 6-nillit	<ul style="list-style-type: none"> Sanatitsisut ikileriarnissaanik naatsorsuuteqarneq Taarsersugassanut neriorsorneqarsimasut qaammatinit 6-nillit qaangiutinnginnerini inissiat

	qaangiutinnginneranni inissiat tunineqareersimassallutik	tunineqartarnissaannut atuutitsitsilerneq
Innuttaasut	<ul style="list-style-type: none"> Nammineq inissamut pisortanik taarsigassarsilluni suliinissialiortoqarsinnaassaaq 	<ul style="list-style-type: none"> Inssiarsualiortoqannginnerata kingunerisaanik inissianik piginnittunngornissamut periarfissat ajornerulissapput Innuttaasut pisortanik taarsigassarsiaqareersut taarsigassarseqqissinnaanaviangi llat Inissianut utaqqisut nalunaarsorsimaffianni allassimasut amerlissapput

Pitsaaqutit aamma ajoqutit ataatsimiititaliamit pingaartutut isigineqartut tabelimit takutinniarneqarput. Takussutissiami siunnersuutip pitsaaqutaasalu ajoqutaasalu kingunerisinnaasaat ataatsimoortinniarneqarput. Ataatsimiititaliap pingaarnertut paasivaa, siunnersuut akuersissutigineqassappat ajoqutaasinnaasut pingaarnerit tassaasut, ilaatigut inissianut utaqqisut nalunaarsorsimaffianni allassimasut amerlanerulernissaat, akileraarutitigut isertitat apparnissaannik naatsorsuuteqarneq inissiarsuillu sanaartorneqartut ikilinerisigut nammineq inissiamik piginnittunngornissamut periarfissat annikillinissaat.

Ataatsimiititaliap paasinninnera naapertorlugu pitsaaqutaavoq, siunnersuummi inissialiornermut pisortat taarsigassarsiarititaat innuttaasumut ataatsimut inissiaq ataasiunissaa, inissianillu attartortittakkat taarsigassarsititsinissamut neriorsuuteqartarnerup unitsinneqarnissaa.

6. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai siunnersuutip nalinginnaasumik oqaaseqaataani allaaserineqarput. Siunnersuutip piviusunngortinneqarneratigut aningaasatigut kingunerisassai ataatsimiititaliamit misissornera tunngavigalugu siunnersuut qanoq inisianik niuernermit sunniuteqassanersoq, pisortat akileraarutitigut isertitassaat, sanaartornermik inuussutissarsiuteqartunut innuttaasullu piserusussusaannut takutitsisumik naatsorsuinerit pigineqanngimmata ataatsimiititaliattaq paasivaa. Pisortanut, inuussutissarsiortunut innuttaasunut siunnersuut kingunissai qularnartut arlaqartut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taakkua tulliullugit suliarineqassapput.

6.1 Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai.

Naalakkersuisut naliliipput, inatsit akuersissutigineqassappat, pisortat ”amerlasoorpassuarnik inissiartaqartunik nutaanik inissiarsualiortarneq annikillisissagaa ilimanartoq” pisortanullu: ”*nutaanik inissialiornissamut taarsigassarsititsinissamut neriorsuutitut aningaasartuutitut sunniuteqarsinnaallutik*”⁵.

Pisortanut kingunissai ersarinnerusumik allaaserineqarsimannimmata ataatsimiititaliamit eqqumiigineqarpoq. Matumani inatsisissatut allannguutissap allaffissornikkut suliassat annertunerulernissaannik Kommuneqarfik Sermersuumit ernummateqarmat ataatsimiititaliamit tassunga innersuussutigineqassaaq. Kommunit allaffissornikkut annertunerusumik nammatassinneqassangitsut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup allaffissornikkut suliassatigut annertunerusumik nammataqalertussaanaatik naliliinerat Naalakkersuisut maluginiarpaat, tamassumalu saniatigut kommuni taarsigassarsissutitik suliaqarnerminnut akiliisitsinissamut periarfissaqartut.

Kommunit allaffissornermikkut annertunerusumik nammatassinneqarnaviarnatik naliliinerat, itinerusumik allaaserineqarsimasungangilaq. Naalakkersuisut kommuni taarsigassarsissutitik suliaqarnerminnut akiliisitsinissamut periarfissaqarnerat paasivaat. Atuisunik akiliisitsisarneq allaffissornikkut annertunerusumik artukkerneqarnissaat annikillinaviangitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Tamatuma saniatigut, Naalakkersuisut akileraarutitigut isertitat ikileriarnissaat pillugu tusarniaassutitik Sulisitsisut akissutaat isummerfigineqangitsoq ataatsimiititaliap isumaqarpoq. Naalakkersuisut Nunatsinni Advokaatit tusarniaanermik akissutaat aamma isummerfigisimannngilaat, taakkuami oqarmata, pisortanut siunnersuut allaffissornikkut kingunissai, siunnersusukkut taarsigassiarineqarsimasinnaasunut tunngatillugu siunnessami taarsigassarsiat pisortanut allaffissornikkut kingunerisassaataat eqqarsaatigalugit siunnersuutip kingunerisinnaasai misissorneqartariaqartut matumani maluginiarneqarluni.

Tusarniaanermi illuatungeriit inuiaqatigiinnut kingunissai pillugit oqaatigisimasaat Naalakkersuisut isummerfigisimannngisaataat eqqumaffigineqarsimannngimmat ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut eqqaasitsissutigineqassaaq.

Siunnersuutaat ”sunniutikinnerusoq” pisiumasut inissiallu akii, piffissami sivikinnerusumi inissiat amerlanerusut tuniniarneqassatillugit ataatsimiititaliamit Naalakkersuisunut erseqqissaatigineqassaaq.

Sunniutikinnerusoq” siunnersuut akuersissutiginissaanut taamatut iluseqartillugu tunngavigissallugu naammangitsoq ataatsimiititaliap naqissusissavaa.

⁵ Siunnersuummi nalinginnaasumik oqaaseqaatit, pisortanut aningaasatigut kingunissai, q. 4

6.2 Siunnersuutip Inuussutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai.

Sanaartortunut namminersortunut taarsigassarsititsinissamut neriorsuuteqartinik pigisaqartunut inissianik qaammatit 6-nillit qaangiutsinnagit tunisinissaannik piumasaqaat, nutaanik inissialiornernik ikinnerulersitsissasoq ilimanartoq Naalakkersuisut oqaatigaat. Ersarissutut isumaqarfigineqanngimmat, ” *inissiat amerlasuut* ” oqarnermi qassit pineqarnersut ersarluttutut isigineqartoq, taamaammat Naalakkersuisut ataatsimiititaliamut tamanna pillugu akissuteqarnissaanik qinnuigineqarpoq.

Inissiat qanoq amerlatigisut pineqarnersut oqaatigineqarsinnaanngitsoq Naalakkersuisut nassuiaatigaat.

Taamaattumik inatsisissatut siunnersuutip uuma akuerineqarneratigut inissiat qassit sanaartorneqassannginnersut Naalakkersuisunit oqaatigineqarsinnaanngitsoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Siuliani naliliinerit oqaaseqaatillu inuussutissarsiortunut ersarissumik siunnersuutip qanoq sunniuteqarnissaanik takutitsinngitsoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

6.3 Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai.

Siunnersuummi innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai pillugit allasimavoq, innuttaasut nutaanik inissialiornissamut pisortanik taarsigassarsiaqarlutik inissiaateqartut taarsigassarsineq taanna atorlugu inissianik piseqqissinnaanngitsut.

Innuttaasunut kingunissaanik allaaserinninneq taanna ersarluttoq annikitsorlu ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap paasinninnera naapertorlugu, inissiarsualiornerit ikilinerat pissutigalugu siunnersuummi matumani innuttaasut inissianut utaqquisut nalunaarsorneqarlutik allattorsimasut amerlissasut namminnerlu inissiassaminnik pisinissaminnik periarfissaannik annikillisisissaaq.

Matumani oqaatigineqassaaq, malittarisassanik allannguinermi innuttaasut tunngaviulluinnartumik inissaqarnissamik pisariaqartitsinerannut sunniutissaanik ersarissaasoqarsimanngitsoq, malittarisassanik allannguneq ingerlanniarneqarmat Nunatsinni Advokaatit eqqarsarnartoqartillugu oqaatigimmassuk⁶.

⁶ Siunnersuummi nalinginnaasumik oqaaseqaatit, immikkortoq 8: Oqartussanik kattffinnillu tusarniaaneq, q. 15

Ataatsimiititaliattaq maluginiarpaa, Nunatsinni Advokaatit tikkuarmassuk, tusarniaanissaq sioqqullugu siunissami inissiarsualiortoqarpallaarunnaartoqaratarsinnaaneranik naatsorsuuteqarnerup ersarissumik misissuilluortoqarsimanersoq oqaatigiuminaatsoq. Naalakkersuisut tamatumunnga akipput tamakkua sukumiinerusumik misissuiffigineqarsimangitsut.

6.4 Eqikkaaneq

Inatsisissatut siunnersuummik matumani suliaqarnermi pisortanut, inuussutissarsiortunut innuttaasunulluunniit aningaasatigut kingunissai pillugit paasissutissat misissorneqarsimangitsut nalunaarusiallu pisariaqartinneqartut ilanngunneqarsimangitsut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaammat ilisimaneqanngitsunik inatsisissatut siunnersuutip matuma akuersissutigineqarnissaa inuiaqatigiinnut arlalitsigut aarlerinaateqarpoq.

7. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut Inuit Ataqtatigiinneersullu siunnersuut ilusimisut iluseqartoq akuersissutigineqassasoq inassutigaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokraatineersut Partii Naleqqameersullu siunnersuut pillugu oqaatigissavaat, qaammatit arfinillit § 9, imm. 2-mi siunnersuutigineqartut tunngavigalugit sanaartornerup siunertaanngikkaluartumik annikillinnginnissaa qulakkeerniarlugu tunisinissamut sivisunerusumik piffissaliisoqarnissaa isumaliutigineqartariaqartoq.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokraatineersut Partii Naleqqameersullu inassutigaat, Naalakkersuisut ikinnerussuteqartunit kaammattuutigineqartoq naapertorlugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereerpata siunnersuut akuersissutigineqassasoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnermini piffissaalatsinera tunngavigalugu isumaliutissiissummi oqaasertat tamakkiisumik qulaajarneqarnissaat angumerisinnaasimangimmagut, ataatsimiititaliap kissaatigaa siunnersuut pingajussaaneerneqartinnaqartinnagu ataatsimiititaliamut suliassanngorteqqinneqassasoq.

Taamatut oqaaseqarluni siunnersuummilu allassimasutut paasinnilluni matumuuna ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaanniigassanngortippaa.

Justus Hansen
Siulittaasoq

Aqqaluaq B. Egede
Siulittaasup tullia

Erik Jensen

Nikkulaat Jeremiassen

Pele Broberg